

5. 15-20 MART 1993
ANKARA
ULUSLARARASI
EĞİTİMDE YARATICI DRAMA
SEMİNERİ

3. Baskı

DRAMA ve ÖĞRETİM BİLGİSİ

Yayına Hazırlayan: İnci San

Yayına Hazırlayan: Prof. Dr. İnci SAN

5. ULUSLARARASI EĞİTİMDE YARATICI DRAMA SEMİNERİ
DRAMA VE ÖĞRETİM BİLGİSİ
(15-20 Mart 1993 Ankara)

ISBN 978-625-7052-14-6

DOI 10.14527/9786257052146

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş. ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşabilmektedir.

3. Baskı: Mayıs 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Seminer Dzenleme ve Yürütme Kurulu

İnci San (Yürütücü)

Ömer Adıgüzel

Serap Akın Antepi

Naci Aslan

Pınar San Bayhan

Mübeccel Gönen

Sibel Güneysu

Ayşe Çakır İlhan

Nurkut İlhan

Mediha İnan

Ayşe Okvuran

Nalân Olgun

Esra Ömerođlu

Ayşe Özgür

Ruken Öztürk

Süheyla Sinkil

Fatma Tahta

Belma Atik Tuđrul

Hayal Uđurlu

Selay Uzmen

Tülay Üstündađ

Aynur Yılmaz

ÖN SÖZ

1985 yılında ilk olarak gerçekleştirilen “Drama” buluşmaları bir süre seminer olarak adlandırılmıştır. 1. Uluslararası Eğitimde Dramatizasyon Semineri olarak adlandırılan ilk buluşmanın İngilizce olarak “Drama in Education Congress” olarak yazıldığı görülür. Bu durum drama buluşmalarının daha başlangıcından beri bir kongre niteliği anlayışında oluşturulduğunun ayrı bir kanıtı gibidir. 2008 yılından itibaren kongre adıyla düzenlenen tüm drama buluşmalarımızın bir kitap olarak yayınlanması Derneğimizin en önemli amaçları arasındadır. Bu amaç aynı zamanda geleceğe bırakılacak olan bir “kültürel miras” olarak da değerlendirilebilir.

“Drama ve Öğretim Bilgisi” başlıklı bu kitap, Ankara’da 15-20 Mart 1993 tarihleri arasında 5. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri’nde yapılan atölye ve konferans etkinliklerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu etkinlikler önce Alman Kültür Merkezi’nin (İnci San, Ömer Adıgüzel, Hasan Coşkun, Şükriye Deriş derlemesi ile) oluşturduğu kaynak ile sonra da Naturel Yayıncılık ile yapılan işbirliği ile ve kurucu ve onursal başkanımız Prof. Dr. İnci San editörlüğünde yayımlanmıştır.

1993 yılında yapılan bu seminer, Çağdaş Drama Derneği’nin kurulduktan sonra düzenlediği ikinci seminer olma özelliğine de sahiptir. Alman Kültür Merkezi, Türk-İngiliz Kültür Derneği ve TOBAV’ın katkılarıyla düzenlenen seminerin düzenleme ve yürütme kurulu başkanlığını o dönemde derneğimiz başkanı da olan hocamız Prof. Dr. İnci San yapmıştır. Diğer düzenleme ve yürütme kurulunun isimleri soyadı alfabetik sıraya göre bir önceki sayfada verilmiştir.

Yüksek Lisans tezini yeni tamamlamış bir araştırma görevlisi olarak bu seminerde görevlendirilmiş ve diğer arkadaşlarımla birlikte yoğun bir hazırlık çalışması yapmış, büyük bir heyecan ve mutlulukla semineri sonuçlandırmıştık. Kuşkusuz bu seminer ve kongrelerin Türkiye’de eğitimde yaratıcı dramanın gelişmesi ve kurumsallaşması için çok önemli katkıları olmuştur.

5. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri’nin bir başka önemli özelliği ise, ilk kez bir Milli Eğitim Bakanı’nın (Sayın Köksal Toptan) semine katılması ve açılış konuşması yapması olmuştur. Ayrıca seminerin kitabı seminerlerin yayınlanan ilk kitabı olma özelliğine de sahiptir.

Bu seminerden önce 1985, 1987, 1989 ve 1991 yıllarında yapılan seminer kitaplarının da yayınlanması öncelikli amaçlarımız arasında olmuştur. Özellikle 1985 yılında yapılan 1. Uluslararası Eğitimde Drama Semineri (Drama in Education Congress) kitabı uzun yıllar yaptığımız bir arşiv taraması sonucunda tamamlanmıştır. Bu kitap eğitimde drama alanını Türkiye’de başlatan ve bu alana emek verenler için önemli bir belge niteliği taşımaktadır. 2020 yılında, tarihi bir öneme

sahip olacak birinci seminer kitabının da yayınlanması için hazırlıklar tamamlanmak üzeredir.

5. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri'nin atölyeleri Almanya'dan Dagmar Dörger, Hans-Wolfgang Nickel, Ulrika Sprenger, İngiltere'den Pamela Bowell ve Türkiye'den de Naci Aslan eğitimliğinde yürütülmüştür. Kitapta; atölye etkinliklerine, eklere, seminere ilişkin rapor ve dönütlere yer verilmiştir. Derneğimizin düzenlediği seminer ve kongrelere ilişkin tüm kitaplar Pegem Yayınevi işbirliği ile basılmaktadır.

Bu nedenle gerçekleştirilen tüm seminer ve kongre kitaplarının dil ve biçim açısından birlik oluşturması amaçlanmıştır. 5. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer kitabı da (3. Baskı) biçim bakımından yeniden düzenlenmiştir. Başta bizleri yetiştiren ve bugünlere gelmemizde çok önemli katkıları olan hocamız ve kurucu başkanımız Prof. Dr. İnci Sa'na, seminerde emeği geçen tüm meslektaşlarıma, bu baskının yeniden düzenlemesi için ön çalışmaları yapan Ankara Üniversitesi öğretim elemanlarından Dr. İhsan Metinnam ve Araştırma Görevlisi Gizem Sivrikaya'ya ve Pegem Akademi Yayınevi'nden Servet Sarıkaya ve dizgi, baskı, düzeltme ekibine içtenlikle teşekkür ederim.

Prof. Dr. Ömer Adıgüzel
Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi,
Çağdaş Drama Derneği Genel Başkanı

SUNUŞ

Elinizdeki yayın, Geleneksel Ankara Uluslararası Eğitimde Drama seminerlerinin beşincisinin tutanaklarından derlendi. Bu arada, seminer yürütücüsünün ve atölye çalışmalarını yönetenlerden bazılarının raporları da yayımlanma olanağı bulmuş oldu. Bu seminer, özellikle Prof. Dr. Hans-Wolfgang Nickel'in öneri ve çabalarıyla, dramanın öğretim bilgisine, uluslararası terimle didaktiğe yönelmiş görüldüğü için, başlığın "Drama ve Öğretim Bilgisi" olması uygun bulundu.

V. Seminerin hazırlıklarına bir yıl öncesinden başlanmıştı. Hazırlık komitesi, belli aralıklarla yaptığı toplantılarla özveriyle çalıştı. Sonuçta, seminer kapsamında altı atölye çalışması düşünüldü; bunlardan dördü dörder, ikisi de ikişer oturum olarak düzenlendi. Beş gün boyunca, her atölye çalışmasında ikişer yarım günlük boşluk bırakılarak, ileri düzeydeki katılımcılara diğer çalışmalarını da izleyebilme olanağı sağlandı. Seminer süresince iki panel gerçekleşti; sonunda da yöneticilerle bir değerlendirme ve öneriler geliştirme toplantısı yapıldı. Ayrıca, TOBAV'da verilen kokteylde, Çağdaş Drama Derneği'mizce fahri üyeliğe seçilmiş bulunan Sayın Nickel, Sayın Dörger ve Sayın Bowell'a üyelik belgeleri verildi; Sayın Lovegrove ve Sayın Hodgson'un belgeleri de kendilerine iletmek üzere Bowell'a, Sayın Krause'ninki de Dörger'e teslim edildi.

Kitabımızda, atölye çalışmaları deyimi yerine "workshop" sözcüğünün kullanılması, bu kavramın başka çağrışımlara yol açmaması ve artık genelde kavranmış uluslararası bir terim olması bakımından yeğlendi. Workshop etkinliklerinin dökümünde, her uzmanın çalışma biçiminin ve söyleminin farklılığına sadık kalındı. Türk uzmanının dışındaki workshop yöneticilerinin, çevirmenler aracılığıyla gruplarını yönettikleri göz önüne alındığında, bu çalışmaların yazılı olarak ifade edilmesinde, örneğin kiplerde, belli sıkıntılar yaşandı. Ancak bu, olabildiğince sizlere yansıtılmamaya çalışıldı.

Çalışmalar sırasında kimi atölyelerde çok sayıda fotoğraf çekilmesine karşın, bu fotoğrafların tek elde toplanamaması, bazı gruplarda ise çok az fotoğraf çekilmiş olması ve elde bulunan fotoğrafların ne yazık ki çoğunun basıma uygun olmaması nedeniyle, her workshopu yeterince temsil eden fotoğraf basılamadı. Ayrıca fotoğraf sayısının sınırlı tutulması, maddi açıdan da kaçınılmazdı.

Okuyucuların, dramanın yaşamsal önemini, her alan ve kademedeki eğitim çalışmalarında alabildiği yeri ve bir sanat formu olarak verdiği ve vereceği estetik hazzı, bir de bu yayının aracılığıyla duyumsayacakları inancındayız.

Kitabın basıma hazırlanışında, her sözcüğün üzerinde durularak yapılan inceleme çalışması ve gösterilen titizlik açısından Dr. Hasan Coşkun ve ekibine; konuyu içtenlik ve ilgiyle benimseyen, aynı titiz ve bilgili çalışmayı gösteren grafik

tasarımcı Doç. İsmail Kaya'ya, Öz Özen Matbaacılık çalışanlarına; seminerin hazırlık aşamalarında ve seminer süresince özveriyle çalışan Çağdaş Drama Derneği üyeleri grubuna; seminere maddesel olarak ve/veya mekân sağlayarak önemli katkılarda bulunan Alman, İngiliz Kültür Dernekleri, British Council, Ayşe Abla İlkokulu ve diğer kuruluş yönetici, yetkili ve çalışanlarına, beğenilen gösterisiyle semineri anlamlandıran gösterim sanatçısı Haluk Yüce'ye, son olarak da V. Eğitimde Drama Semineri'ne her zamanki çok değerli katkıları için çağrılı yabancı ve Türk uzmanlara; çevirileri üstlenen genç ve yetenekli elemanlara teşekkürü, Çağdaş Drama Derneği, tüm dramaseverler ve kendim adına bir borç bilirim.

Prof. Dr. İnci San¹

Çağdaş Drama Derneği Onursal Başkanı

---

1 Seminerin düzenlendiği tarihte Prof. Dr. İnci San Çağdaş Drama Derneği başkanıdır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Sunuş.....	vii

1. BÖLÜM

AÇILIŞ KONUŞMALARİ VE KONFERANSI

Çağdaş, Daha Demokratik, Daha Hoşgörölü Bir Eğitim İçin	1
Yeni Sistem, Eğitimimizi Rahatlatacak	4

2. BÖLÜM

ATÖLYELER

Atölye 1: Öğretim Bilgisi (Didaktik) Çalışmaları - Oyun Kurma.....	5
Atölye 2: Devinim Dans Drama	19
Atölye 3: Drama ve Toplumsal Konular	26
Atölye 4: Temel Drama Çalışması	37
Atölye 5: Kolektif Oyun Yazma	54
Atölye 6: Özel Eğitim ve Drama	70

3. BÖLÜM

EKLER

3.1. Atölye Yöneten Liderlerin Yazılı Dönütleri.....	81
3.2. Ankara'da Beşinci Yaratıcı Drama Semineri'ne İlişkin Gözlemler.....	101
3.3. İnci Sandan Panellere İlişkin Notlar	108
3.4. Basın Bültenleri	117
3.5. Basında Yansımalar	121
3.6. Seminer Programı	128
3.7. Seminere Çağrı Kabul Yazısı.....	132
3.8. Seminere Kabul Yazısı Örneği	135
3.9. Seminere Katılım Belgesi Örneği	136
3.10. Alman Kültür Merkezi Programı.....	137
3.11. İngiliz Kültür Derneği Programı	137
3.12. Seminerden Fotoğraflar	138

1. BÖLÜM

AÇILIŞ KONUŞMALARI VE KONFERANSI

Daha Çağdaş, Daha Demokratik, Daha Hoşgörülü Bir Eğitim İçin

Prof. Dr. İnci San¹

Sayın Bakanım, Değerli Konuklar, Sevgili Dramacılar,
Söze Behiç Ak'ın çizgi ve sözleri ile başlamak istiyorum.

Behiç Ak'ın 2 Ocak 1993 tarihli karikatüründe, yaşlı bir öğretmen, ilkokul 2. sınıf öğrencilerine şunu söylüyor: “Çocuklar bugün size, ODUN KÖMÜRÜNÜN nasıl yapıldığını öğreteceğim. Sonra da sizden, PAL, SECAM ve NTSC arasındaki farkı, bilgisayarda, WORD PERFECT, PI PAGE programlarının kullanımını, MODEM, DIGITIZER, SCANNER gibi aletlerin ne işe yaradığını bana öğretmenizi rica edeceğim.” Evet, vurgulanmak istenen çağdaşlaşmanın gerekliliği... Özellikle eğitimde...

1 Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi, Çağdaş Drama Derneği Başkanı (Mart, 1993)

Tüm yönleri ile eğitime yaklaştığımızda, birçok bakımdan dilediğimiz boyutlarda yenileşemediğimizi görüyoruz. Günümüzün gereklerinden, hatta Cumhuriyetimizin ilk yıllarında öngörülmüş, büyük bölümü uygulamaya konulmuş kimi konseptlerin de gerisinde kaldığımızı görebiliyoruz.

Ezberci öğretim sistemi herkesin yakındığı bir olgu, yaratıcılık ise dillerden düşmeyen bir kavram... Bu nedenle eğitimde yaratıcı kişi nasıl yetişir sorusu, pek çoğumuzu ilgilendiriyor.

Bu bağlamda, eski öğretim yöntemleri yerine daha çağdaş hangi yöntemler konabilir diye sorduğumuzda, karşımıza çıkanlar aktif öğretim yöntemi, rol oynama, dramatizasyon ve nihayet **eğitimde yaratıcı drama** gibi etkin yöntemlerdir. 1982'de öğretim kadrosunda bulunduğum, Eğitim Bilimleri Fakültesinde sosyal bir etkinlik olarak yaşama geçirilmiş olan yaratıcı drama, etkin ve etkili bir grup çalışmasıdır. Bir iletişim, bir etkileşim olgusu, yaşayarak, yaparak öğrenme sürecidir. Kendini tanıma, karşısındakini tanıma, birbirini anlama, doğaçlama ve yaratma gibi aşamaları içerir.

Devlet Tiyatrosundan Tamer Levent ile başlayan bu çalışmaların, gerek tiyatrocunun eğitiminde gerekse genel eğitimde uygulanması gerekli bir yöntem olarak vurgulanması, biz Eğitim Bilimleri Fakültesindeki güzel sanatlar eğitimcilerini, ayrıca Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, ODTÜ gibi üniversitelerin Eğitim Bilimleri ile Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümlerini harekete geçirmişti. Saydığım birimlerdeki öğretim elemanlarına, ayrıca ve özellikle okul öncesi eğitim kurum ve kuruluşlarındaki eğitimcilere, yaratıcı dramanın genişçe tanıtılması, 1985 yılında düzenlenen ilk Uluslararası Eğitimde Drama semineri ile oldu. Bu birinci seminerde "Eğitimde Drama (o zaman dramatizasyon diyorduk) nedir; bir yöntem olarak hangi nitelik ve özellikleri taşır; nasıl uygulanır?" gibi sorulara yanıt verilmeye çalışılmıştı.

İkinci ve üçüncü uluslararası seminerler, kavramın iyice oturmasına yönelikti; eğitimde dramanın yaşamsal önemine dikkat çekiliyordu. 1989'daki üçüncü seminerden sonra, katılımcılar artık kuramsal bilgilere ulaşmaya başlamışlar, kendilerinin uygulamaya koydukları yaratıcı drama çalışmalarını sorgulama, irdeleme ve doğrulama gereksinimini duyumsar olmuşlardı. Artık bir uzmanlaşma başlamış ve daha çok yayılma gereksinimi doğmuştu. Bu gelişmeler, Çağdaş Drama Derneğinin kurulmasına yol açtı.

Dramanın genel eğitim sisteminin pek çok alanında ve her kademesinde uygulanabileceği, grup dinamiğine dayalı oluşu, iletişim ve etkileşimin, paylaşımın, katılan herkesi fazlasıyla kucakladığı drama çalışmaları, bu özellikleri ile pek çabuk yandaş buldu. Derneğimizin gerçekleştirdiği uygulamalı çalışmalar yolu ile

tabanı oluşturacak ve dramayı yayacak elemanların yetişmesine bir ölçüde olanak sağlanmış oldu.

Bugün drama, özellikle okul öncesi eğitim alanında, gerek akademik düzlemde gerek uygulamada, en çok da Ankaradaki yuvalarda bir etkinlik alanı ve öğretim yöntemi olarak tanınmış durumdadır. Özel eğitim alanında çalışanların da yararlanmaya başladıkları yaratıcı dramanın girmediği, yer verilmediği okul öncesi özel kuruluş kalmadı denebilir. Ayrıca İstanbul ve İzmir'den çağrılar almaktayız. İstanbul'da Derneğimizin bir şubesinin açılması istekleri yoğunlaşmıştır. Şubelerin açılması ile yaygınlaşmanın ivme kazanacağı kesindir.

Ancak, asıl yaygınlaşmayı sağlayabilecek merci kuşkusuz Milli Eğitim Bakanlığı'dır. Bakanlık'ta ulaşabildiğimiz kişiler şimdiye dek olaya hep sıcak bakmışlar, ancak kurumsallaşma için bu yeterli olamamıştır. Öte yandan böyle bir kurumsallaşma için zamana gereksinim olduğu da açıktır. Uğraşlarımızın **onuncu** yılındayız. Ve Milli Eğitim Bakanlığının, en üst düzey yetkilisi ile ilk kez bugün burada temsil edilmesi bizlere umut ve kıvanç verdi, son derece mutluyuz.

Geçtiğimiz şubat ayında, Bakanlığın Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünce desteklenen ve Hizmetiçi Dairesi Başkanlığınca düzenlenen Aksaray Hizmetiçi Eğitim 47 nolu Yaratıcı Drama kursu, Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin küçük bir bölümüne de olsa, eğitimde yaratıcı dramayı tanıtmayı sağladı. Bunun bir devamı olarak, aynı seminere katılmış olan altı öğretmen de yine Bakanlık izni ile bu seminerimize katılıyorlar. Bu olumlu gelişmeler yıllardır beklediğimiz gelişmelerdi. Teşekkür ediyoruz.

Öncelikle eğitim bilimcileri olarak beklentilerimiz, Yaratıcı Drama'nın hizmetiçi eğitim yolu ile her basamak öğretmenine ulaşması; diğer bir hedefimiz ise, öğretmen yetiştiren okul ve fakültelerde Yaratıcı Drama dersinin kesin olarak programlara alınmasıdır.

Temel hedef, daha hoşgörülü, birbirlerini anlayan, daha demokratik insanlar yetiştirmektir. Türkiye'nin çağdaşlaşmasına, demokratikleşmesine katkıda bulunmak, iletişime açık, çağdaş insan yetiştirmeye yönelmektir. Sloganımız, "daha çağdaş, daha demokratik, daha hoşgörülü bir eğitim için" olarak belirlenmiştir.

Sözlerimi bitirirken, uluslararası seminerlerimizin beşincisine ulaşmamızda büyük katkı ve desteği olan Alman Kültür Merkezine, İngiliz Kültür Merkezine, her zaman özveri ile bilgi ve katkılarını esirgememiş olan Alman ve İngiliz uzmanlara, bize mekân sağlayan British Council ve İngiliz Kültür Heyetine, Ayşe Ablâ İlkokuluna, bu kuruluşların tüm çalışanlarına ve Yaratıcı Drama'ya gönül vermiş olan siz sevgili katılımcılara Dernek adına teşekkür ederim.

Yeni Sistem, Eğitimimizi Rahatlatacak²

Köksal Toptan³

Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan, yaratıcı drama yönteminin kalabalık sınıflarda ve özellikle özel eğitimde olabildiğince en iyi eğitimi vermek için en iyi yol olduğunu belirterek, “Yeter ki bunu kullanabilelim, bu eğitim yöntemini öğretmenlere iyi öğretebilelim” dedi.

Çağdaş Drama Derneği'nin düzenlediği “5. Eğitimde Drama Semineri” Ankara'da başladı. Seminerin açılışında konuşan Toptan, iyi bir eğitimin, çocukların kendilerine olan özgüvenini sağlamak, yaratıcılık ruhunu geliştirmek ile eş anlamlı olduğunu kaydederek, uygulamada fiziki altyapı başta olmak üzere, birtakım zorluklarla karşılaştıklarını söyledi. Köksal Toptan, öğretmene ne kadar pedagojik formasyon verilirse verilsin, fiziki altyapı düzeltilmedikçe istenilen eğitimin tam anlamıyla sağlanamayacağını ifade etti.

Öğrenci fazlalığı nedeniyle okullardaki laboratuvarların ve sosyal etkinliklerde kullanılan salonların bölünüp sınıf yapıldığını hatırlatan Milli Eğitim Bakanı Toptan, okullara çocukların sosyal etkinliklerini yapabilecekleri salonların bulunması şartını getirdiklerini kaydetti.

Köksal Toptan, insanlığın ortak değerleri olan sevgi, hoşgörü, yaratıcılık, üretme ve yardımlaşmayı yeni nesillere anlatabilen toplumların, sağlıklı, çağdaş ve ileri toplum olacağını belirtti.

2 Sayın Milli Eğitim Bakanı Köksal Toptan'ın seminerde yaptığı konuşmanın özeti, 16 Mart 1993 tarihli Ulus Gazetesi'nde yer aldığı biçimiyle verilmiştir.

3 Milli Eğitim Bakanı (Mart, 1993)

2. BÖLÜM

ATÖLYELER

ATÖLYE 1: ÖĞRETİM BİLGİSİ (DİDAKTİK) ÇALIŞMALARI - OYUN KURMA

Atölye Liderleri: Dagmar DÖRGER / Hans-Wolfgang NICKEL

Atölyenin Düzenlendiği Salon: Alman Kültür Merkezi

Atölye Sorumlusu: Arş. Gör. Ömer Adıgüzel

Atölye Raportörü: Arş. Gör. Ömer Adıgüzel

Birinci Gün (15 Mart 1993)

Dörger ve Nickel'in atölyesinden